vers VO OR vers

LEZING 5
91 MINUTEN

EFEZE

4:1-11

Een waardige levenswandel en het bewaren van de eenheid van de gemeente.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/efeze/4-1-11

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Van geloofsleer naar een waardige levenswandel	3 min	5
2	Paulus als gevangene van Christus	2 min	7
3	Wandelen vraagt om geestelijk inzicht	4 min	8
4	Levenskeuzes vanuit de geestelijke werkelijkheid	2 min	10
5	Een waardige wandel volgens de Bijbel	3 min	11
6	Nederigheid als basis voor christelijk gedrag	6 min	14
7	Zachtmoedigheid, geduld en liefde	2 min	17
8	De eenheid van de Geest bewaren	3 min	19
9	Vrede stichten en het kwaad tegengaan	4 min	21
10	God verheugt Zich in eensgezinde gelovigen	4 min	23
11	Jezus bidt om eenheid als getuigenis	3 min	25
12	Eenheid zonder met iedereen even hecht te zijn	2 min	27
13	Verbondenheid over kerkgrenzen heen	3 min	28
14	Verschillen waarderen binnen één lichaam	4 min	29

15	Eén lichaam boven alle kerkgenootschappen	3 min	31
16	Eén Geest, één hoop en één Heere	2 min	32
17	Elkaar aanvaarden onder dezelfde Meester	3 min	34
18	Het gemeenschappelijke christelijke geloof	2 min	36
19	Eén doop in Christus, geen partijvorming	2 min	37
20	Doop en concurrentie tussen gemeenten	5 min	38
21	Waterdoop en de doop in de Heilige Geest	2 min	40
22	Eén Vader en verschillende gaven	2 min	41
23	Christus geeft gaven als Overwinnaar	3 min	42
24	Christus' gevangenen en mensen als gaven	3 min	44
25	De volgorde van neerdalen en opvaren	3 min	45
26	Christus' neerdalen: Hades of vernedering	4 min	46
27	Christus woont door de Geest in nederigen	3 min	49
28	Leiders als gaven voor de opbouw van de gemeente	4 min	51
29	Apostelen en profeten als fundament	3 min	53

30 Het blijvende fundament en latere bedieningen 4 min 55

Om verder te lezen 57

1

Van geloofsleer naar een waardige levenswandel

Er is een duidelijk keerpunt in het boek, en dat zie je meteen in vers 1:

> Zo roep ik, de gevangene in de Heere, u op tot een wandel die de roeping waarmee u geroepen bent, waardig is,
>
> EFEZE 4:1

De roeping waarmee je geroepen bent, is waar hij het in de eerste drie hoofdstukken al die tijd over heeft gehad.

> In Hem zijn wij ook een erfdeel geworden, wij, die daartoe voorbestemd waren, naar het voornemen van Hem Die alle dingen werkt overeenkomstig de raad van Zijn wil,
>
> EFEZE 1:11

Dat is een verheven roeping. En nu:

> en op Wie het hele gebouw, goed samengevoegd, verrijst tot een heilige tempel in de Heere; op Wie ook u mede gebouwd wordt tot een woning van God, in de Geest.
>
> EFEZE 2:21-22

Al deze dingen die hij ons in de eerste drie hoofdstukken heeft uiteengezet, hebben te maken met de hoogte, verhevenheid en majesteit van de roeping die wij hebben.

En hij zegt: een roeping hebben is één ding; leven zoals bij die roeping past, is iets anders. Het is net als het keerpunt in Romeinen hoofdstuk 12, vers 1. Nadat hij elf hoofdstukken heeft besteed aan het uiteenzetten van theologische waarheid, maakt hij in Romeinen 12:1 een wending en zegt hij:

> Ik roep u er dan toe op, broeders, door de ontfermingen van God, om uw lichamen aan God te wijden als een levend offer, heilig en voor God welbehaaglijk: dat is uw redelijke godsdienst.
>
> ROMEINEN 12:1

Die woorden betekenen: met het oog op de barmhartigheden van God, die in de eerste elf hoofdstukken van Romeinen het onderwerp van bespreking zijn geweest. Nu ik al die dingen heb gezegd, smeek ik je om jezelf aan God aan te bieden, om je lichaam aan Hem aan te bieden. En je lichaam aan Hem aanbieden heeft natuurlijk te maken met de manier waarop je je leven leidt.

Goed gedrag komt dus altijd voort uit een goede leer. Paulus zet eerst de leer uiteen en geeft dan aan dat ons gedrag als gevolg van die leer zal volgen. Er zijn mensen die ogenschijnlijk goed gedrag vertonen zonder een erg goede leer te hebben. Maar aangezien Jezus zei:

> en u zult de waarheid kennen, en de waarheid zal u vrijmaken.
>
> JOHANNES 8:32

zou ik zeggen dat je vrijer zult zijn naarmate je meer van de waarheid begrijpt. Hoe meer je van de juiste leer weet, hoe meer gebieden van je leven vanzelf in overeenstemming met de waarheid zullen komen.

Soms wordt leer als een saai woord beschouwd, maar eigenlijk betekent leer gewoon onderwijs. En het theologische onderwijs van het Nieuwe Testament is er eenvoudig om ons vertrouwd te maken met de aard van de werkelijkheid. Sommige delen van de Schrift vertellen ons wat we moeten doen. De hoofdstukken die nu volgen in Efeze, waar we zijn aangekomen, vertellen ons bijvoorbeeld wat we moeten doen. Maar er zijn ook delen van de Schrift, zoals de eerste drie hoofdstukken van Efeze, die ons

vertellen wat er is. En er is een verschil tussen te horen krijgen wat er is en te horen krijgen wat er zou moeten zijn, of wat je eraan zou moeten doen. En als je niet goed begrijpt wat er is, zul je nooit helemaal begrijpen waarom je moet doen wat je moet doen. De aanwijzingen van de Schrift stemmen overeen met het wereldbeeld van de Schrift, en met de waarheid en de beschrijving van hoe de werkelijkheid eruitziet die je in de theologische gedeelten vindt.

2

Paulus als gevangene van Christus

Paulus heeft die theologische gedeelten dus uiteengezet in Efeze 1 tot en met 3, en hij zegt:

> Zo roep ik, de gevangene in de Heere, u op tot een wandel die de roeping waarmee u geroepen bent, waardig is,
>
> EFEZE 4:1

Dit is de tweede keer dat hij zichzelf een gevangene noemt. In hoofdstuk 3, vers 1, noemde hij zichzelf ook de gevangene van Jezus Christus. Ik wil daar even bij opmerken dat we weten dat Paulus in Rome in de gevangenis zat toen hij deze brief schreef, samen met Kolossenzen, Filippenzen en Filemon. En hij was in feite een gevangene van Rome, maar hij beschreef zichzelf als een gevangene van Jezus Christus.

In hoofdstuk 3, vers 1, zegt hij:

> Om deze reden ben ik, Paulus, de gevangene van Christus Jezus, voor u, die heidenen bent,
>
> EFEZE 3:1

De reden dat Paulus in Rome gevangenzat, was dat hij een volgeling van Jezus was, en in het bijzonder vanwege het standpunt dat hij ten gunste van de heidenen innam. Je herinnert je misschien dat Paulus, toen hij de laatste keer in Jeruzalem kwam, ervan

werd beschuldigd zozeer de kant van de heidenen te hebben gekozen dat de Joden het godslasterlijk vonden. Ze beschuldigden hem er zelfs van dat hij een heiden had meegenomen naar dat gedeelte van de tempel waar alleen Joden mochten komen. Hij zat dus in de gevangenis vanwege zijn standpunt als apostel ten gunste van de heidenen.

Maar hij zag niet zozeer de Romeinen als degenen die hem gevangenhielden; Jezus Christus was Degene Die hem gevangenhield. Voordat de Romeinen hem ooit in de gevangenis hadden gezet, had hij zich al aan Jezus overgegeven en was hij al een slaaf van Christus, een gevangene om de wil van Christus te doen. En het feit dat hij nu geketend was en in de gevangenis zat, was daar eenvoudig een onderdeel van, een van de gevolgen van zijn bestaan als gevangene van Christus. Hij was geketend omdat hij de wil van Christus deed. En dit was wat Jezus op dat moment in Paulus' dienst voor hem had bestemd. En hij was de gevangene van de Heere.

3

Wandelen vraagt om geestelijk inzicht

Hij zegt:

Ik vraag jullie dringend om te leven op een manier die past bij jullie roeping.

Het woord 'wandelen' is, zoals we eerder hebben gezegd, eenvoudig een beeld voor leven, voor vooruitgaan in het leven. Zoals je je door de ruimte vooruitbeweegt wanneer je wandelt, zo beweeg je je in je leven vooruit door de tijd. En wandelen, waarbij je een afstand door de ruimte aflegt, is in de Schrift een beeld voor het voortgaan door het leven, door de tijd. En de stappen die iemand zet terwijl hij door de tijd voortgaat, bestaan uit beslissingen, keuzes die worden gemaakt. Wanneer je van plan bent naar de andere kant van de kamer te lopen, zul je je doel wel of niet bereiken, afhankelijk van of je de juiste stappen zet of niet.

Iemand kan lopen en lopen en lopen en nooit terechtkomen waar hij wil zijn. Neem iemand die verdwaald is in het bos en niet verder kan kijken dan de paar bomen om hem heen. Bij de volgende bocht staat een boom die hij eerder gezien denkt te hebben, maar hij weet het niet zeker. Hij hoopt dat hij komt waar hij heen wil als hij daar

afslaat. Maar als hij niet duidelijk kan zien waar hij is, als hij geen ruim overzicht van het terrein heeft, kan hij stap na stap zetten en lopen en lopen zonder ook maar dichter te komen bij de plek waar hij wilde zijn. En zo is het ook met het leven.

Allereerst: mensen die in blindheid wandelen, wandelen niet zoals het hoort. En zo worden de heidenen die geen christenen zijn in Efeze beschreven: ze wandelen in de blindheid van hun hart, zoals hij verderop zal zeggen. Ze wandelen niet met inzicht. Ze wandelen niet in de richting die ze zouden moeten gaan. Verderop in dit hoofdstuk, in Efeze 4:17, zegt hij bijvoorbeeld:

> Dit zeg ik dan en getuig ervan in de Heere, dat u niet meer wandelt zoals de andere heidenen wandelen, in de zinloosheid van hun denken, verduisterd in het verstand, vervreemd van het leven dat uit God is, door de onwetendheid die in hen is, door de verharding van hun hart.
>
> EFEZE 4:17-18

Let nu eens op: hoe wandelen de heidenen? Ze wandelen in de zinloosheid van hun denken, omdat hun verstand verduisterd is. Die onwetendheid zit in hen. Hun hart is verhard of verblind. De verharding van hun hart in dat vers kan ook worden vertaald als ‘blindheid van hun hart’. Het is een moeilijk te vertalen woord, en sommige vertalers geven de voorkeur aan ‘verharding’; anderen geven de voorkeur aan ‘blindheid’. Maar waar het hier om gaat, is dat heidenen wandelen zoals ze wandelen omdat ze niet zien. Ze weten niet. Hun denken is verduisterd. Hun verstand is

verduisterd. Daarom besteedt Paulus aan het begin van deze brief drie hoofdstukken aan het wegnemen van die duisternis, aan het wegnemen van de blindheid van de ogen. Hij bidt of God de ogen wil openen:

> opdat de God van onze Heere Jezus Christus, de Vader van de heerlijkheid, u de Geest van wijsheid en van openbaring geeft in het kennen van Hem, namelijk verlichte ogen van uw verstand, om te weten wat de hoop van Zijn roeping is, en wat de rijkdom is van de heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen,
>
> EFEZE 1:17-18

Want als je het terrein niet ziet, kun je niet goed wandelen. Als je het geheel niet kunt overzien, weet je niet welke richting je moet inslaan of welke stappen je moet zetten om het doel te bereiken waar je naartoe wilt, omdat je het doel niet kunt zien.

4

Levenskeuzes vanuit de geestelijke werkelijkheid

Zicht is dus een heel belangrijk onderdeel van wandelen. Het is niet het belangrijkste, maar het is een van de belangrijkste onderdelen. Maar behalve dat je moet kunnen zien waar je heen gaat en waar je heen wilt en welke hindernissen er tussen jou en je doel liggen, houdt wandelen ook in dat je stappen kunt zetten die op de juiste manier op elkaar volgen, zodat je die stappen in de juiste richting zet. Met verkeerde stappen kom je op een verkeerde plek uit.

Zo neem je ook in het leven je beslissingen en zet je de stappen die je in het leven zet op basis van je kijk op de geestelijke werkelijkheid. Je maakt je keuzes vanuit je begrip van de uiteindelijke dingen. Je kiest je beroep. Je kiest welke opleiding je gaat volgen. Je kiest of je wel of niet trouwt en met wie je trouwt, en dat soort dingen. Alle keuzes die je maakt, ook de keuzes die je vele malen per dag maakt over met wie je tijd zult

doorbrengen en wat je op dat moment zult doen en hoe je je geld zult besteden en dat soort dingen — die keuzes maak je vanuit een bredere kijk op wat er is, op wat de werkelijkheid is, op het geestelijke landschap.

En dus, net zoals de stappen die je tijdens het lopen zet, overeenstemmen met wat je ziet van de grond en het pad en de omgeving, zo stemmen ook de beslissingen die je in het leven neemt, terwijl je door het leven wandelt, keuze na keuze na keuze, overeen met je overkoepelende kijk op de aard van de uiteindelijke werkelijkheid en de eeuwigheid en dat soort dingen. Paulus wil dus dat we het geheel begrijpen. Daarom heeft hij ons aan het begin zoveel theologie gegeven. We begrijpen iets meer van waarom we hier zijn, waar we naartoe horen te gaan en hoe het landschap eruitziet. Maar nu moeten de afzonderlijke stappen die we zetten ons leiden overeenkomstig die wijsheid, overeenkomstig dat inzicht. En dus is elke keuze die we maken een keuze die ons ofwel dichter bij het doel brengt, ofwel een of andere zijweg op voert die nadelig zal zijn, die ons zal verhinderen vooruitgang te boeken. Daarom moeten we op de juiste manier wandelen.

5

Een waardige wandel volgens de Bijbel

Nu wordt een juiste of gepaste wandel, een waardige wandel, op allerlei verschillende manieren beschreven in de Schrift. In Psalm 1:1 staat bijvoorbeeld:

> Welzalig de man die niet wandelt in de raad van de goddelozen, die niet staat op de weg van de zondaars, die niet zit op de zetel van de spotters,
>
> PSALMEN 1:1

Een waardige wandel zal dus geen wandel zijn die zich richt naar raad van goddeloze mensen. Over deze man zegt die psalm verder:

> maar die zijn vreugde vindt in de wet van de HEERE en Zijn wet dag en nacht overdenkt.
>
> PSALMEN 1:2

En dat is een waardige wandel, een wandel die wordt geleid door het overdenken van de Schrift, in plaats van door raad die van goddeloze mensen komt.

In Micha hoofdstuk 6, vers 8, lezen we:

> Hij heeft u, mens, bekendgemaakt wat goed is. En wat vraagt de HEERE van u anders dan recht te doen, goedertierenheid lief te hebben en ootmoedig te wandelen met uw God.
>
> MICHA 6:8

Dat is een waardige manier van wandelen, nederig wandelen. In 2 Korinthe 5:7 lezen we:

> want wij wandelen door geloof, niet door aanschouwen.
>
> 2 KORINTHE 5:7

Dat is nog een aspect van onze wandel. In 1 Johannes 2:6 staat dat

> Wie zegt in Hem te blijven, moet ook zelf zo wandelen als Hij gewandeld heeft.
>
> 1 JOHANNES 2:6

We horen te wandelen zoals Jezus wandelde. In Handelingen 9:31 wordt ons verteld dat

> De gemeenten dan in heel Judea, Galilea en Samaria hadden vrede en werden opgebouwd; en zij wandelden in de vreze des Heeren en de vertroosting door de Heilige Geest en namen in aantal toe.
>
> HANDELINGEN 9:31

De gemeente wandelde in de vreze des Heeren. Johannes zegt in 2 Johannes hoofdstuk 4 dat bepaalde mensen

> in de waarheid wandelen.
>
> 2 JOHANNES 4

Dat is de juiste manier van wandelen. Dat is een waardige wandel, wandelen in de waarheid. In Lukas 1:6 lezen we over de ouders van Johannes de Doper dat

> Zij waren beiden rechtvaardig voor God en wandelden onberispelijk volgens alle geboden en verordeningen van de Heere.
>
> LUKAS 1:6

Dit zijn plaatsen in de Schrift die ons vertellen wat een waardige wandel inhoudt. Kolossenzen 4:5 zegt:

> Wandel met wijsheid bij hen die buiten zijn, en buit de geschikte tijd uit.
>
> KOLOSSENZEN 4:5

tegenover degenen die buiten de gemeente staan. Natuurlijk weten we dat Galaten 5:16 zegt:

> Maar ik zeg: Wandel door de Geest en u zult zeker de begeerte van het vlees niet volbrengen.
>
> GALATEN 5:16

We hebben al deze verschillende manieren waarop de Bijbel een waardige wandel beschrijft. Het is een wandel die niet de raad van de goddelozen volgt. Het is nederig wandelen met God. Het is wandelen door geloof. Het is wandelen zoals Hij wandelde, Jezus. Het is wandelen in de vreze des Heeren. Het is wandelen in de waarheid, wandelen in de geboden van God, wandelen in wijsheid, wandelen in de Geest. Dit is een waardige wandel.

6

Nederigheid als basis voor christelijk gedrag

Paulus zal in de rest van deze brief aan de Efeziërs verschillende aspecten uiteenzetten van hoe je wandelt op een manier die God waardig is. Allereerst zegt hij in vers 2:

> in alle nederigheid en zachtmoedigheid, met geduld, door elkaar in liefde te verdragen,
>
> EFEZE 4:2

of:

en elkaar liefdevol te verdragen.

Er zijn vier dingen die hij hier in dit vers zegt. Eén daarvan is dat onze wandel in nederigheid moet zijn. Nederig zijn is hetzelfde als ootmoedig zijn. Micha zegt in Micha 6:8:

> Hij heeft u, mens, bekendgemaakt wat goed is. En wat vraagt de HEERE van u anders dan recht te doen, goedertierenheid lief te hebben en ootmoedig te wandelen met uw God.
>
> MICHA 6:8

zegt hij hetzelfde als wat Paulus hier zegt: dat we met alle ootmoed, met alle nederigheid moeten wandelen.

Het woord nederigheid werd in de oude wereld gewoonlijk niet in gunstige zin gebruikt. Het betekent dat je werkelijk laag bent. Het betekent dat je vernederd bent. Gewoonlijk werd iemand die zo was als niet erg belangrijk beschouwd. Iemand die nederig was, werd in de oude wereld niet als deugdzaam beschouwd. Je moet beseffen hoe radicaal anders de christelijke boodschap in die tijd was. In onze tijd zullen zelfs ongelovigen, neem ik aan, iemand niet minachten omdat hij nederig is. Sommigen misschien wel, maar we leven in een tijd waarin het christendom het denken van onze westerse wereld al duizenden jaren heeft doordrongen. Zelfs mensen die Christus afwijzen, zijn vaak meer dan ze zelf weten beïnvloed door de ideeën die het christendom door heel onze samenleving en onze cultuur heeft verspreid.

Ik zou niet moeten zeggen dat de meeste mensen een nederig persoon als mogelijk een goed mens beschouwen, want ik weet niet wat de meeste mensen denken. Mijn indruk is dat als iemand zegt: ‘Die persoon is heel nederig’, dat niet als belediging bedoeld is, zelfs niet onder niet-christenen. Als iemand trots en arrogant is, zou dat onder veel niet-christenen als een belediging worden beschouwd, al geldt dat niet voor allemaal.

Maar Paulus schrijft aan mensen in Klein-Azië die uit een heidense cultuur komen. Vóór hun bekering hebben zij nederigheid helemaal niet als een deugd gezien, maar als iets om je voor te schamen. En Paulus zegt dat zij nu worden aangemoedigd om nederig te zijn en hun hele leven met alle nederigheid te wandelen. ‘Alle’ is een woord dat daar staat om de volledigheid te benadrukken. Je moet op alle terreinen van het leven volkomen nederig zijn, zonder momenten waarop je trots opvlamt in je relaties.

Het is interessant dat een van de eerste dingen die de brief aan de Romeinen zegt, wanneer die daadwerkelijk spreekt over de noodzaak om goed te gaan wandelen, over nederigheid gaat. Ik noemde zojuist Romeinen 12, waar Paulus in die brief overgaat van het theologische naar het praktische gedeelte. Hij zegt in Romeinen 12:

> Ik roep u er dan toe op, broeders, door de ontfermingen van God, om uw lichamen aan God te wijden als een levend offer, heilig en voor God welbehaaglijk: dat is uw redelijke godsdienst.
>
> ROMEINEN 12:1

En dan gaat hij in vers 2 verder:

> En word niet aan deze wereld gelijkvormig, maar word veranderd door de vernieuwing van uw gezindheid om te kunnen onderscheiden wat de goede, welbehaaglijke en volmaakte wil van God is.
>
> ROMEINEN 12:2

Vervolgens zegt hij in vers 3:

> Want door de genade die mij gegeven is, zeg ik ieder onder u niet hoger te denken dan hij moet denken, maar laat hij denken in bescheidenheid, naar de mate van geloof zoals God die aan ieder heeft toebedeeld.
>
> ROMEINEN 12:3

Het eerste wat aan de orde komt zodra hij van het theologische gedeelte naar het praktische gedeelte overgaat, is: wees nederig. Denk niet hoger van jezelf dan je zou moeten. Zo is ook in Efeziërs hoofdstuk 4 het eerste wat genoemd wordt als onderdeel van de juiste manier van wandelen: wandelen in nederigheid of ootmoed. Misschien wordt daarmee de indruk gewekt dat dit het eerste is wat aan de orde moet komen, en dat vrijwel al het andere daaruit voortvloeit.

Als je nederig bent, als je gering over jezelf denkt — want dat is nederigheid — als je gering over jezelf denkt, zal al het andere gedrag daar waarschijnlijk vrij vanzelf uit volgen. Als je hoogmoedig bent, houd je van jezelf. Als je nederig bent, houd je niet van jezelf; je houdt van anderen. Als je van anderen houdt, zul je waarschijnlijk zonder veel tegenzin, zonder veel moeite de dingen doen waartoe het christendom je oproept. Want je vindt niet dat je een betere behandeling waard bent. Je vindt niet dat je verdient dat alles op jouw manier gaat, enzovoort. En wanneer Christus van je vraagt om aan jezelf te sterven, een kruis op je te nemen, anderen te dienen en al die dingen te doen die nodig zijn om je roeping waardig te wandelen, dan is dat dus veel gemakkelijker als je vindt dat je niets beters waard bent. En we zijn natuurlijk ook niets beters waard. Het helpt ons helemaal niet dat zowel de kerk als de wereld ons voortdurend vertellen dat we beter over onszelf moeten denken, een hoger zelfbeeld moeten hebben en van onszelf moeten houden, enzovoort. Dat is niet wat de Bijbel leert. En het werkt de houding tegen die ons bereid zou maken om graag alle offers te brengen die nodig zijn om Jezus Christus te volgen.

Wanneer mensen zeggen: ‘Dat ben je aan jezelf verplicht; je moet voor jezelf opkomen; je verdient beter’, dan wordt het natuurlijk, als ons dat wordt verteld en we onszelf toestaan het te geloven, veel moeilijker om de offers te aanvaarden en dat vele keren per dag sterven aan onszelf. Dat zijn dingen die we in ons christelijke leven moeten ondergaan en aanvaarden. Dus het eerste wat je te doen staat, is een lage plaats innemen, nederig worden, jezelf vernederen. En je moet wandelen:

7

Zachtmoedigheid, geduld en liefde

> in alle nederigheid en zachtmoedigheid, met geduld, door elkaar in liefde te verdragen,
>
> EFEZE 4:2

Zachtmoedigheid wordt op sommige plaatsen ook vertaald met ‘meekness’. Het is dat woord dat afwisselend op deze manieren wordt vertaald: ‘gentleness’ of ‘meekness’, ofwel zachtheid van karakter of temperament. Dat duidt er natuurlijk op dat je niet je

eigen zin doordrijft, dat je bereid bent voor anderen te wijken. Dat komt voort uit een nederige houding. Nederigheid en zachtmoedigheid zijn dus in zekere zin houdingen die vanzelf op elkaar volgen. Zachtmoedigheid zou eigenlijk het gedrag zijn, en nederigheid de houding. Uit een nederige houding komt zachtmoedig gedrag voort, waarbij je niet je eigen zin opeist.

Lankmoedigheid is eenvoudig het woord dat je tegenwoordig het beste met ‘geduld’ zou kunnen vertalen. In de Bijbel, in ieder geval in de King James Version, en in veel gevallen in de New King James Version, wordt het woord ‘patience’ gewoonlijk gebruikt voor wat wij eigenlijk uithoudingsvermogen of volharding zouden noemen. Geduld in beproevingen: zo hebben de King James en de New King James het woord ‘patience’ vaak gebruikt, in een betekenis waarin het Griekse woord eigenlijk zoiets als uithoudingsvermogen of volharding betekent.

Maar het woord ‘geduld’, zoals we dat tegenwoordig gebruiken, betekent dat je kalm blijft wanneer anderen je ongemak bezorgen. Je raakt niet helemaal verhit en van streek wanneer je ergens op moet wachten: geduldig zijn. Dat is wat we gewoonlijk onder geduld verstaan. Het woord daarvoor in de Schrift is in de Engelse vertaling meestal ‘long-suffering’, in ieder geval in de King James en de New King James, zoals hier. Lankmoedigheid betekent wat wij met geduld bedoelen: geduldig zijn met mensen en elkaar in liefde verdragen.

Al die eigenschappen kun je eigenlijk alleen in liefde hebben. ‘In liefde’ is trouwens een uitdrukking die Paulus vrij vaak gebruikt in de brief aan de Efeziërs. Zoals hij herhaaldelijk de uitdrukking ‘in Christus’ gebruikt, zo gebruikt hij door de hele brief heen ook herhaaldelijk de uitdrukking ‘in liefde’. En wanneer we anderen liefhebben, komen ons geduld en onze verdraagzaamheid tegenover hen vanzelf naar buiten en vormen ze voor ons geen beproeving.

8

De eenheid van de Geest bewaren

De reden waarom hij ons tot al die houdingen aanspoort, is dat zijn eerste zorg, wanneer hij spreekt over een waardige wandel, een eensgezinde gemeente is. Met al die verheven dingen die hij in de eerdere hoofdstukken over de gemeente heeft gezegd, is het een grote tragedie als de gemeente niet bij elkaar blijft. Als de gemeenteleden niet met elkaar samenwerken, als de leden van de gemeente elkaar niet liefhebben, maar verwikkeld raken in kleinzielige ruzies, onenigheid en verdeeldheid. Waar hij hier dus voor pleit, is de noodzaak om de eenheid te bewaren. In vers 3:

> en u te beijveren om de eenheid van de Geest te bewaren door de band van de vrede:
>
> EFEZE 4:3

Dat is alleen maar het einde van de zin. Die begint in vers 1. Dat je je ervoor inspant om de eenheid te bewaren, komt dus voort uit nederigheid, zachtmoedigheid, geduld en het verdragen van elkaar. De eenheid onder christenen kan alleen bewaard blijven als we die andere houdingen hebben. Mensen zullen niet altijd rekening houden met jouw voorkeuren. Mensen zullen het niet altijd met je eens zijn. Soms zullen ze behoorlijk vasthouden aan hun eigen zin. Als iedereen een goede christen was, zou niemand die dingen doen. Maar omdat niet iedereen een goede christen is, is het aan jou om er een te zijn.

Voor ruzie zijn er twee nodig. Je kunt eigenlijk geen onenigheid hebben als maar één persoon ruzie zoekt. De ander kan het verdragen. De ander kan geduldig zijn. De ander kan nederig en zachtmoedig zijn en toegeven. En daarmee haal je als het ware de spanning uit de ruzie. Omdat mensen niet altijd het soort christenen zullen zijn dat ze zouden moeten zijn, is het nodig dat jij het soort christen bent dat je zou moeten zijn. Zo kan de eenheid bewaard blijven, de harmonie in onderlinge relaties.

Hij zegt in vers 3 dat we ons moeten beijveren om de eenheid van de Geest te bewaren. Het is niet iets wat we moeten verwerven. Het is iets wat bewaard moet worden. God heeft de eenheid van de Geest tot stand gebracht. Hij heeft in hoofdstuk 2 beschreven

> Want Hij is onze vrede, Die beiden één gemaakt heeft. En door de tussenmuur, die scheiding maakte, af te breken,
>
> EFEZE 2:14

God heeft de eenheid tot stand gebracht. God heeft de vrede tot stand gebracht. Maar wij moeten de eenheid bewaren door de band van de vrede, door de vrede te bewaren en vredestichters te zijn, zoals Jezus zei. Wij houden de eenheid in stand. We moeten echter wel de vaardigheden hebben om vrede te stichten. De meeste mensen worden niet geboren met vaardigheden om vrede te stichten. Er zijn natuurlijk verschillende temperamenten, en sommige mensen lijken van nature meer vrede te stichten. In Spreuken staat:

> Ook een jongeman laat zich door zijn daden kennen of zijn werk zuiver is en of het oprecht is.
>
> SPREUKEN 20:11

Al vroeg in het leven kun je zien dat sommige kinderen een sterke wil zullen hebben en moeilijk zullen zijn, terwijl andere kinderen gemakkelijk en meegaand lijken.

De Engelse vertaling die de spreker gebruikt, spreekt in Spreuken 20:11 over een kind; de HSV gebruikt hier ‘een jongeman’.

We zouden iemand die van nature meegaand is als een betere vredestichter kunnen beschouwen. In veel opzichten zal die persoon waarschijnlijk ook meer een vredestichter zijn.

9

Vrede stichten en het kwaad tegengaan

Maar een vredestichter zijn betekent niet altijd dat je het kwaad gewoon laat voortbestaan zonder er iets aan te doen, zonder je ertegen uit te spreken, zonder ertegen op te treden. Jezus deed dat. Hij was een vredestichter, maar toch trad Hij krachtig tegen het kwaad op. Hij wilde vrede, maar Hij wilde een verantwoorde vrede. Hij zei:

> Denk niet dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde; Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard.
>
> MATTHEÜS 10:34

Een vredestichter zoals Christus is dus niet altijd alleen maar meegaand, iemand die zich nooit uitspreekt en nooit het kwaad confronteert. Er zijn momenten waarop iemand met een sterke wil in bepaalde situaties de betere vredestichter zal zijn. Want die persoon zal opstaan en zich verzetten tegen wat de voorwaarden van een onrechtvaardige of onverantwoorde vrede zouden vereisen. Niet uit zelfzuchtige eigenzinnigheid, maar eenvoudigweg omdat hij ruggengraat heeft.

Je zou vermoedelijk met iedereen in vrede kunnen leven als je gewoon nooit iets zei, nooit iemand lastigviel, altijd meegaand was en iedereen diende. Sommige mensen zouden denken dat vrede stichten dit inhoudt, maar dat is niet noodzakelijk het beeld van Christus dat we in de Bijbel hebben. Christus was een vredestichter, maar Hij trad ook tegen het kwaad op. Hij had ruggengraat en Hij had soms een scherpe tong, maar alleen op de juiste momenten. Sommige mensen vleien zichzelf misschien met de gedachte dat ze net als Jezus ook een scherpe tong hebben, maar misschien hebben ze die niet op de juiste momenten. Als alles in liefde wordt gedaan, dan wordt het gedaan zoals Christus het deed.

Door ons temperament kunnen we er meer of minder toe neigen vredestichters te zijn. Maar of ons temperament ons nu meer of minder op een vredestichter doet lijken, vrede stichten is een vaardigheid die je moet leren. In Romeinen hoofdstuk 2 of hoofdstuk 3 staat over de heidenen:

> De weg van de vrede kennen zij niet.
>
> ROMEINEN 3:17

Er is een weg van vrede, een pad, een levenspatroon dat tot vrede leidt. Sommigen kennen die weg niet, en die moet geleerd worden. Het onderwijs van Christus gaat voor een groot deel over de weg van vrede. We moeten de vrede bewaren en de eenheid bewaren.

Besef dat leiders van een gemeente streng moeten zijn wanneer ze tucht uitoefenen over een zondaar in de gemeente die zich niet bekeert. Maar ze stichten daarmee vrede. Ze bewaren de eenheid. Als zonde niet wordt tegengesproken en er geen tucht over wordt uitgeoefend, draagt dat niet bij aan de eenheid van de gemeente. Het veroorzaakt alleen verwarring, gemor en verdeeldheid. De eenheid bewaren door de band van de vrede betekent dus niet dat je altijd maar slap en gedwee bent. Het betekent wel dat je in persoonlijke relaties, wanneer jouw wil tegenover die van een ander staat, jouw wil opgeeft. Dat is vrede stichten. Je geeft je wil op, je geeft je voorkeuren op en je schikt je naar die van iemand anders.

Maar een vredestichter moet ook kracht hebben. Je moet bereid zijn op te komen voor degene die gelijk heeft, degene die ongelijk heeft tegemoet te treden en iets recht te zetten in een situatie waarin onrecht of zonde plaatsvindt. Eenheid is dus moeilijk te bewaren. Aan de ene kant moet je weten wanneer je de andere wang moet toekeren. Aan de andere kant moet je soms weten wanneer je iemand aan de satan moet overgeven tot verderf van het vlees, zoals Paulus in 1 Korinthe 5:5 zegt.

Maar al die dingen hebben te maken met het bewaren van de eenheid van de gemeente.

10

God verheugt Zich in eensgezinde gelovigen

De eenheid onder christenen heeft voor God een hoge prioriteit, een heel hoge prioriteit. In Psalm 133 staat, vanaf vers 1:

> Hoe goed en aangenaam is het wanneer broeders eensgezind samenwonen. Het is als de kostelijke olie op het hoofd, die neerdaalt op de baard, de baard van Aäron, die neerdaalt op de zoom van zijn priesterkleed. Het is als de dauw van de Hermon die neerdaalt op de bergen van Sion. Want daar gebiedt de HEERE de zegen en het leven tot in eeuwigheid.
>
> PSALMEN 133:1-3

Dat is waar broeders in eenheid samenwonen.

Broeders die in eenheid samenwonen, dat is iets aangenaams. Het is als de zalfolie die over de hogepriester Aäron naar beneden stroomt. Het is als de dauw op de berghelling. Het is de omgeving waarin God gebiedt dat er zegen komt. Het is aangenaam. Als David zegt hoe goed en aangenaam het is, kan hij natuurlijk heel goed over zijn eigen voorkeur spreken. Hij vindt het heel prettig wanneer mensen in eenheid leven. Maar het is duidelijk dat dit ook Gods houding is. God is verheugd wanneer Zijn kinderen in eenheid leven.

Er is voor een ouder niets ergerlijker dan wanneer zijn kinderen onderling kibbelen, kleinzielig doen en niet met elkaar kunnen opschieten. Ik geloof dat de meeste ouders, als ze wijs zijn, liever hebben dat een kind ruzie maakt met de ouder dan met een ander kind. De ouder is er dan namelijk directer bij betrokken en kan, als hij wijs is, de situatie aanpakken en het kind terechtwijzen of doen wat er verder nodig is. En dan is er maar één partij om mee om te gaan. Maar wanneer er twee partijen zijn, is het zo moeilijk. Als ouders zien we dit bij ons thuis voortdurend. Onze kinderen zijn goede kinderen, maar het zijn kinderen. Het zijn kleine zondaars, net als ieder ander. Dan horen we: ‘Zij heeft dit van hem afgepakt, en hij had het eerst.’ En dan kom je erbij en

weet je niet wie wat heeft gedaan of wie er eigenlijk meer schuld heeft. Het is gewoon ingewikkelder. Meestal hebben beide partijen tot op zekere hoogte schuld. Hij heeft haar geduwd, maar zij heeft eerst een hatelijke opmerking tegen hem gemaakt. En je weet gewoon niet in welke mate je welke partij verantwoordelijk moet stellen.

Het is zoveel gemakkelijker wanneer je zelf rechtstreeks een conflict met het kind hebt dan wanneer de kinderen een conflict met elkaar hebben. Het is ergerlijk, het is onaangenaam, het verstoort de vrede in huis. En de meeste ouders, godvrezende ouders denk ik, vinden maar weinig dingen zo verdrietig als kinderen die voortdurend met elkaar kibbelen en vechten. Maar wanneer kinderen van elkaar houden en elkaar voor laten gaan, kan niets een ouder meer vreugde geven. En zo is God blijkbaar ook. God verheugt Zich wanneer Zijn kinderen in eenheid samenleven.

Er zijn in de Bijbel eigenlijk maar een paar dingen waarvan de Bijbel zegt dat God ze haat. Zeven daarvan worden opgesomd in Spreuken 6, vers 16 tot en met 19. Daar staat:

> Deze zes haat de HEERE, ja, zeven zijn een gruwel voor Zijn ziel: hoogmoedige ogen, een valse tong en handen die onschuldig bloed vergieten, een hart dat zondige plannen smeedt, voeten die zich haasten om naar het kwade te rennen, een valse getuige die leugens blaast, en die tussen broeders twisten teweegbrengt.
>
> SPREUKEN 6:16-19

God haat iemand die tweedracht zaait onder broeders. Spreuken 6:19.

God zegt dat eenheid onder broeders goed en aangenaam is in Gods ogen. Geen wereldeenheid, geen wereldomvattende cultuur of samenleving, zoals een politieke eenheid onder alle mensen, maar werkelijk eenheid onder degenen die delen in het leven van God, degenen die tot Zijn gezin behoren. Hij wil dat zij één zijn.

11

Jezus bidt om eenheid als getuigenis

In Johannes hoofdstuk 17 bad Jezus voor de discipelen. Hij bad voornamelijk om een paar dingen. Eén daarvan was dat ze veilig bewaard zouden worden. Een ander was dat ze heilig gemaakt of geheiligd zouden worden. En een derde was dat ze één zouden zijn. In Johannes 17, vers 11, bad Jezus voor de discipelen. Hij zegt:

> En Ik ben niet meer in de wereld, maar dezen zijn in de wereld, en Ik kom naar U toe. Heilige Vader, bewaar hen die U Mij gegeven hebt in Uw Naam, opdat zij één zullen zijn zoals Wij.
>
> JOHANNES 17:11

En dan verderop in hetzelfde gebed, in vers 20, zegt Hij:

> En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor hen die door hun woord in Mij zullen geloven, opdat zij allen één zullen zijn, zoals U, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zullen zijn, opdat de wereld zal geloven dat U Mij gezonden hebt.
>
> JOHANNES 17:20-21

Dan vers 23:

> Ik in hen, en U in Mij, opdat zij volmaakt één zijn en opdat de wereld erkent dat U Mij gezonden hebt en hen liefgehad hebt, zoals U Mij hebt liefgehad.
>
> JOHANNES 17:23

Jezus gaf aan dat wanneer de christenen één zijn, volmaakt één, volmaakt in eenheid, de wereld dan zal geloven. Wat zal de wereld dan weten? Dat God Jezus heeft gezonden. Er is nauwelijks iets wat de wereld meer moet weten dan dat. En de kans is niet erg groot dat ze dat van ons zullen leren als de gemeente verdeeld blijft. Jezus zei:

> opdat zij allen één zullen zijn, zoals U, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zullen zijn, opdat de wereld zal geloven dat U Mij gezonden hebt. En Ik heb hun de heerlijkheid gegeven die U Mij gegeven hebt, opdat zij één zijn, zoals Wij Eén zijn; Ik in hen, en U in Mij, opdat zij volmaakt één zijn en opdat de wereld erkent dat U Mij gezonden hebt en hen liefgehad hebt, zoals U Mij hebt liefgehad.
>
> JOHANNES 17:21-23

Als de wereld het niet weet, dan kunnen we dat ten minste gedeeltelijk wijten aan degenen die de eenheid van de gemeente verstoren. Want Christus vertelt ons dat juist haar eenheid de wereld zal overtuigen.

Geen wonder dat Paulus het zo belangrijk vindt dat we ons beijveren — eigenlijk betekent het woord ‘beijveren’ ‘je er ijverig op toeleggen’ — om te doen wat hij zegt:

> en u te beijveren om de eenheid van de Geest te bewaren door de band van de vrede:
>
> EFEZE 4:3

God heeft ons één gemaakt. We moeten ons beijveren om ons daar in ons gedrag naar te gedragen en dat besef en die werkelijkheid van het één zijn te bewaren.

12

Eenheid zonder met iedereen even hecht te zijn

Ik moet iets duidelijk maken, zodat niemand me verkeerd begrijpt. Wanneer ik aan eenheid denk, en ik geloof dat dit ook geldt wanneer God eraan denkt, bedoel ik daarmee niet dat alle christenen verplicht zijn om met elkaar een even hechte band te hebben. Er zijn natuurlijk sommige mensen met wie je een hechtere band zult hebben dan met anderen. Er zullen mensen zijn met wie je het meer eens bent dan met anderen. Er zullen mensen zijn wier temperament beter bij het jouwe past dan dat van anderen. Er zijn mensen die je prettiger vindt en mensen die je vervelender vindt dan anderen. Die dingen wijzen helemaal niet op een geestelijk tekort. Zo zijn mensen nu eenmaal. Sommige mensen houden van het ene soort eten, anderen van een ander soort eten. Sommigen houden van het ene soort persoonlijkheid, anderen van een ander soort persoonlijkheid. Dat is eenvoudigweg geen morele kwestie.

Bij de vraag naar eenheid gaat het erom of we elkaar als broeders behandelen, of dat we onszelf boven anderen stellen, of dat we ons eigen groepje boven de mensen in een ander groepje christenen stellen. De eenheid van de eerste christenen bleek uit het feit dat de meeste christenen in Griekenland waarschijnlijk nooit persoonlijk contact zouden hebben met de christenen in Jeruzalem, maar toch graag wilden bijdragen aan de ondersteuning van de christenen in Jeruzalem die het moeilijk hadden. Want ze maakten deel uit van één lichaam. Ze behoorden niet tot hun gemeente, ze kwamen niet uit hun cultuur, ze waren niet eens hun vrienden. Ze zouden hen waarschijnlijk nooit ontmoeten, maar ze wisten dat er een nood was. Dat besef van verbondenheid komt tot uitdrukking in wat Paulus tegen de Korinthiërs zei:

> En als één lid lijdt, lijden alle leden mee. Als één lid eer ontvangt, verblijden alle leden zich mee.
>
> 1 KORINTHE 12:26

Dat is de geest van eenheid die er onder alle christenen zou moeten zijn.

13

Verbondenheid over kerkgrenzen heen

Die is er niet zoveel als zou moeten. Om te beginnen is die er niet tussen groepen christenen, wat we afzonderlijke gemeenten of denominaties zouden noemen, hoewel die er tot op zekere hoogte wel is. Er zijn zeker plaatsen waar baptistenpredikanten heel goed en met veel liefde samenwerken met bijvoorbeeld methodistische predikanten of presbyteriaanse predikanten of anderen. In sommige opzichten is er een beweging in die richting. In elk geval werken groepen die niet tot dezelfde gemeente of zelfs dezelfde denominatie behoren steeds meer met elkaar samen. En dat is volgens mij een goede zaak.

Ik denk niet dat denominaties hoeven op te houden te bestaan, zolang ze maar ophouden zich als denominaties te gedragen. Ik vind het prima als er, totdat de Heere komt, baptistengemeenten en presbyteriaanse gemeenten en methodistische gemeenten zijn, zolang ze zich maar niet gedragen alsof ze afzonderlijke gemeenten zijn, zolang ze zich maar gedragen als één gemeente. En er is alle reden om te denken dat dat in heel, heel, heel veel plaatsen mogelijk is.

Tegenwoordig heb je waarschijnlijk in de meeste plaatsen wat je een predikantenvereniging noemt. Daar komen de meeste voorgangers, in elk geval de evangelische, eens per maand bij elkaar om zich te gedragen alsof ze enige eenheid hebben. Meestal is dit alleen iets symbolisch, al maken ze soms plannen om samen te werken aan een evangelisatieactie of iets dergelijks. Dit is geen diepe eenheid, maar het is een stap in de goede richting.

Echte eenheid ontstaat, of wordt in stand gehouden, of wordt zichtbaar in de persoonlijke relaties van iedere christen met iedere andere christen. In de weigering om te luisteren naar roddels over een andere christen die er niet bij is. In de zorg om de behoeften van een christen die je kent, maar die niet noodzakelijk iemand is met wie je veel omgaat of die je vriend is. In het besef dat je deel uitmaakt van een organisme en dat iedere andere christen deel uitmaakt van datzelfde organisme. En dat hun welzijn jouw welzijn is, en hun lijden jouw lijden.

En tot op zekere hoogte is zelfs hun zonde jouw zonde. Niet helemaal, maar we weten dat Daniël en andere voorbidders in de Bijbel zich vaak zo sterk vereenzelvigden met de mensen voor wie ze baden, dat ze zichzelf tot de groep zondaars rekenden.

We hebben dit gedaan en we hebben dat gedaan, zei Daniël, terwijl Daniël in werkelijkheid niets had gedaan van de dingen die hij beleed. Maar er is dat besef van solidariteit, dat besef van verbondenheid.

Als de christenen in een land worden vervolgd, zouden Amerikaanse christenen die last in hun hart en in hun gebeden moeten dragen. En ze zouden dingen moeten doen, misschien alles wat God hun op het hart legt of mogelijk maakt, om te proberen verlichting te brengen of christenen te helpen die in slechtere omstandigheden verkeren. Dat alles komt eenvoudig voort uit het besef dat je één bent, één lichaam.

14

Verschillen waarderen binnen één lichaam

Maar Paulus heeft het hier niet in de eerste plaats over de noodzaak om ons één lichaam te voelen met christenen aan de andere kant van de wereld, hoewel ook dat erbij hoort. Het gaat hem meer om de manier waarop we ons gedragen tegenover de christenen met wie we contact hebben, om het bewaren van vrede tussen ons:

en de eenheid te bewaren door in vrede met elkaar te leven.

Hij beseft dat er onder christenen allerlei temperamenten zijn. Er zijn mensen van verschillende rassen die in uiteenlopende culturen zijn opgegroeid, en er zijn mensen met verschillende voorkeuren en verschillende accenten, enzovoort. En juist deze dingen hebben vaak tot verdeeldheid onder christenen geleid, of in elk geval onder de mensheid, en vaak ook onder christenen. De mensheid verdeelt zichzelf op grond van dingen als geslacht of ras of politieke partij of van welk voetbalteam mensen fan zijn of maatschappelijke status. En mensen gaan uit elkaar en willen soms niet met elkaar omgaan en beschouwen zichzelf niet als één met mensen in andere groepen van dit soort. En christenen komen uit al die groepen, en soms brengen ze diezelfde houding mee wanneer ze tot Christus komen.

Paulus beseft dat eenheid en vrede en het besef van verbondenheid onder deze mensen niet vanzelf zullen ontstaan. Daarvoor moet de aandacht verschuiven van de dingen die ons van elkaar doen verschillen naar de dingen die daarbovenuit gaan en ons aan elkaar gelijk maken.

Er zullen altijd verschillen onder ons zijn, en Paulus zegt dat in 1 Korinthe 12. Het lichaam heeft verschillende leden, en ze verschillen allemaal van elkaar, en juist dat verschil maakt hen nuttig voor elkaar. Paulus verwoordt dat zo:

> En het oog kan niet zeggen tegen de hand: Ik heb je niet nodig, of vervolgens het hoofd tegen de voeten: Ik heb jullie niet nodig.
>
> 1 KORINTHE 12:21

We hebben elkaar allemaal nodig omdat we allemaal van elkaar verschillen. Die verschillen bepalen op welke gebieden een zwakte van mij wordt aangevuld door een kracht van jou.

En dus moeten we niet hopen dat de verschillen verdwijnen. Leer de verscheidenheid te waarderen, maar definieer jezelf of anderen niet aan de hand van die verschillen. Mannen en vrouwen verschillen voor een groot deel van elkaar in temperament. Dat veroorzaakt veel strijd in de verhoudingen tussen mannen en vrouwen. Veel huwelijken kennen problemen doordat mannen anders denken dan vrouwen en hun emoties anders uiten dan vrouwen. Soms denken vrouwen dat mannen net als zij zouden moeten zijn, en denken mannen dat vrouwen net als zij zouden moeten zijn, en dat zijn ze niet. Van mannen en vrouwen wordt evenzeer verlangd dat ze godvruchtig zijn, geestelijk zijn en gehoorzaam zijn aan God. Maar van vrouwen wordt niet verlangd dat ze mannen worden, en van mannen wordt niet verlangd dat ze vrouwen worden. Om als man en vrouw bijvoorbeeld in een huwelijk goed met elkaar om te gaan, is het noodzakelijk dat beiden de verscheidenheid respecteren. Het is zelfs mogelijk om als samenwerkend team meer dingen te doen, een groter terrein te bestrijken en meer te bereiken.

In de gemeente moeten we erkennen dat verschillen in iemands kijk op de dingen, persoonlijkheid of temperament je aanvankelijk misschien ergeren. Het is misschien precies het soort dingen dat zou verhinderen dat je echt een hechte band met die

persoon krijgt als jullie niet allebei in Christus waren. Maar juist datgene waarin die ander verschilt, maakt dat die een plaats kan innemen waarvoor jij niet zo geschikt zou zijn. Er zijn veel verschillende plaatsen te vervullen in het lichaam van Christus. Er zijn verschillende leden, maar we verdelen en definiëren onszelf niet aan de hand van die verschillen. Onze eenheid wordt bepaald door wat we gemeen hebben.

15

Eén lichaam boven alle kerkgenootschappen

Daar gaat Paulus op in, in vers 4 tot en met 6. Welke verschillen er ook mogen bestaan die kunnen bijdragen aan onenigheid, of in elk geval aan verscheidenheid, er zijn een aantal dingen die alle christenen gemeen hebben. En dat zijn voor de christen de belangrijke dingen. Dus Paulus doet op grond van die gemeenschappelijke dingen een beroep op de christenen om één te zijn. In vers 4 zegt hij:

> één lichaam en één Geest, zoals u ook geroepen bent tot één hoop van uw roeping, één Heere, één geloof, één doop, één God en Vader van allen, Die boven allen en door allen en in u allen is.
>
> EFEZE 4:4-6

Als dezelfde God boven ons allemaal staat, dan zijn we onder Hem zo ongeveer gelijk. Als Hij door ons allemaal en in ons allemaal is, dan worden we door Hem tot één geheel verbonden. We delen allemaal in dezelfde aanbidding van dezelfde God. En dan zijn er ook nog al die andere dingen. Er is één lichaam. De gemeente bestaat niet uit vele lichamen; ze is één lichaam. Er zijn meer dan vierduizend protestantse denominaties in de Verenigde Staten, maar er is één lichaam van Christus. Dat maakt duidelijk hoe dwaas het is om bij het lichaam van Christus te denken aan een bepaalde plaatselijke gemeente, of zelfs aan een bepaald netwerk, een bepaalde denominatie. Dat is niet het lichaam van Christus. Er is maar één lichaam van Christus, en alle mensen die in Christus zijn, behoren tot dat lichaam.

Het maakt eigenlijk niet uit of ze naar een gemeente gaan of dat ze naar een van die gemeenten gaan. Het kan voordelen hebben om naar een gemeente te gaan. Er valt zeker iets voor te zeggen om naar de ene gemeente te gaan in plaats van naar een andere, vanwege de kwaliteit van wat daar gebeurt. Ik zeg niet dat het niets uitmaakt naar welke gemeente je gaat of dat je naar een gemeente gaat. Ik zeg dat het voor het behoren tot het lichaam van Christus niets uitmaakt naar welke gemeente je gaat of dat je naar een gemeente gaat. Je behoort tot het lichaam van Christus doordat je tot het lichaam van Christus behoort. Naar een gemeente gaan is een afzonderlijke kwestie. Dat kun je hier doen, of daar, of ergens anders, op grond van allerlei behoeften die je ervaart, of wat dan ook.

Wanneer een gemeente zich mennonitisch noemt en op de ene plaats samenkomt, en een andere gemeente zich presbyteriaans noemt en op een andere plaats samenkomt, hebben de mensen in de gemeente maar al te vaak het idee dat hier twee gemeenten zijn. Er is het mennonitische lichaam en er is het presbyteriaanse lichaam. En daar heb je dan het baptistische lichaam, en hier heb je het lichaam van de Assembly of God, en het lichaam van de Four Square, en die andere onafhankelijke gemeentelijke lichamen. Maar voor God is er maar één lichaam. Je gedragen alsof het anders is, is je tegen God keren, is handelen in opstand tegen de eenheid en is nalaten de eenheid te bewaren.

16

Eén Geest, één hoop en één Heere

Het lichaam van Christus is één, en hij zegt dat er maar één Geest is. Omdat alle christenen deelhebben aan de Heilige Geest en die Geest één is, zijn we als het ware allemaal in Hem. We zijn allemaal één in de Geest.

Alle christenen hebben dezelfde hoop. We houden ons op dit moment niet met dezelfde activiteiten bezig. We hebben zelfs niet dezelfde kortetermijndoelen voor onze gezinnen en voor onze loopbanen en dergelijke. Iedereen gaat in dat opzicht zijn eigen weg. Maar we hebben allemaal één uiteindelijk doel, één uiteindelijke hoop.

Als alles voorbij is, zullen de dingen die ik zo belangrijk vind om voor mijn gezin te bereiken, of voor mijn loopbaan, of voor mijn bediening, of voor wat dan ook, en de overeenkomstige dingen waar jij je in jouw leven om bekommert, niets meer betekenen. Want dan zullen we allemaal delen in dat ene waarop we allemaal hopen, en dat is aan Jezus gelijk te zijn, voor eeuwig in Hem gevonden te worden. Dat is onze hoop, de hoop op heerlijkheid. De vele kleine bijzonderheden van het leven en de kortetermijndoelen enzovoort voeren ons nu soms in verschillende richtingen, maar uiteindelijk hebben we allemaal dezelfde hoop.

Wij hebben één Heere. Wanneer hij zegt dat wij één Heere hebben, moet je beseffen dat in de vroege gemeente de meest eenvoudige belijdenis die iemand tot christen maakte, deze belijdenis was:

Paulus zei in 1 Korinthe 12:

> Daarom maak ik u bekend dat niemand die door de Geest van God spreekt, zegt: Jezus is een vervloekte. Ook kan niemand zeggen: Jezus is Heere, dan door de Heilige Geest.
>
> 1 KORINTHE 12:3

Als iemand zei:

Jezus is de Heer, dan legde die persoon de fundamentele belijdenis af waarmee hij verklaarde christen te zijn. Toen hij zei dat wij één Heere hebben, kan hij op één niveau bedoeld hebben: ‘Luister, wij hebben allemaal dezelfde belijdenis afgelegd. Niemand van ons heeft gezegd dat Boeddha Heer is. Wij hebben allemaal hetzelfde gezegd: Jezus is Heere.’ Maar wat belangrijker is: zeggen dat wij allemaal één Heere hebben, betekent dat wij allemaal dezelfde Meester volgen.

17

Elkaar aanvaarden onder dezelfde Meester

Er ontstaat zoveel verdeeldheid, kritiek en vijandigheid in het lichaam van Christus over juist dit punt: dat wij denken dat iemand niet dezelfde Meester volgt als wij. Wij denken dat iemand Jezus niet goed genoeg volgt. In Romeinen hoofdstuk 14 bespreekt hij precies dat probleem. Er was inderdaad verdeeldheid in de gemeente in Rome. Het lijkt erop dat die grotendeels bestond tussen het Joodse en het heidense deel van de gemeente.

Zo ging Paulus daarop in, in Romeinen hoofdstuk 14. Hij zegt in vers 2:

> De een gelooft wel dat hij alles eten mag, maar wie zwak is, eet plantaardig voedsel.
>
> ROMEINEN 14:2

Degenen die geloven dat ze alles mogen eten, zouden waarschijnlijk de heidenen in de gemeente zijn. Degenen die alleen plantaardig voedsel eten, waren waarschijnlijk de Joden die moeite hadden om koosjer voedsel op de vleesmarkt te vinden. Daarom aten ze maar helemaal geen vlees.

> Wie wel alles eet, moet hem niet minachten die niet alles eet. En wie niet alles eet, moet hem niet veroordelen die alles eet. God immers heeft hem aanvaard.
>
> ROMEINEN 14:3

Waarom zouden mensen elkaar hierover veroordelen en verachten? Omdat de een denkt dat de ander niet het juiste doet. De een denkt dat de ander de Heere niet gehoorzaamt. Degene die vindt dat je niet koosjer moet eten, veracht eenvoudigweg degenen die wel koosjer eten. Hij denkt dat zij Jezus niet volgen. Jezus zei:

> En Hij zei tegen hen: Bent ook u zo onwetend? Ziet u niet in dat alles wat van buitenaf de mens binnengaat, hem niet kan verontreinigen? Want het komt niet in zijn hart maar in zijn buik en gaat in de afzondering naar buiten. Zo wordt al het voedsel gereinigd.
>
> MARKUS 7:18-19

Maar degenen die denken dat het noodzakelijk is om koosjer voedsel te eten, veroordelen de ander en zeggen: ‘Nou, hij volgt Jezus niet zoals het hoort.’

Maar Paulus zegt in vers 4:

> Wie bent u, dat u de huisslaaf van een ander oordeelt? Of hij staat of valt, gaat alleen zijn eigen heer aan. Hij zal echter staande gehouden worden, want God is bij machte hem staande te houden.
>
> ROMEINEN 14:4

Dus als wij allemaal dezelfde Heere hebben, moeten wij ruimte laten voor de mogelijkheid dat sommige mensen de Heere volgen en daarbij misschien in bepaalde opzichten een andere kant op gaan, een ander accent leggen, een andere passie hebben dan wij.

Het is duidelijk dat sommige mensen die belijden christen te zijn, de Heere helemaal niet volgen. Het is gemakkelijk te zien wanneer Jezus iets heeft gezegd en mensen dat volkomen negeren. Maar alle ware christenen proberen Jezus te volgen. Waarover wij

verder ook van mening verschillen, het feit dat wij allemaal dezelfde Heere volgen, is op zichzelf al genoeg om ons te verenigen, of om begrip voor elkaar te hebben en te proberen samen te werken.

18

Het gemeenschappelijke christelijke geloof

Wij hebben één geloof, zei hij, en daarmee bedoelt hij waarschijnlijk het christelijke geloof, tenzij hij geloof in een andere betekenis bedoelt. Het woord ‘geloof’ wordt in de Bijbel op twee verschillende manieren gebruikt. De ene betekenis is eenvoudigweg het geloven zelf. De andere verwijst naar het geloof, waarmee de godsdienstige waarheid van het christendom wordt bedoeld. Van het geloof afwijken betekent afwijken van de waarheid van het christendom.

> Ik heb de goede strijd gestreden. Ik heb de loop tot een einde gebracht. Ik heb het geloof behouden.
>
> 2 TIMOTHEÜS 4:7

Dat betekent niet alleen dat je moet blijven geloven. Het betekent dat je trouw moet blijven aan de leerstellingen van het christendom.

> Geliefden, toen ik mij er met alle inzet toe zette u te schrijven over de gemeenschappelijke zaligheid, werd ik genoodzaakt u te schrijven met de aansporing om te strijden voor het geloof dat eenmaal aan de heiligen overgeleverd is.
>
> JUDAS 1:3

zei Judas. Het geloof kan eenvoudigweg het christendom betekenen, of het geheel van waarheden dat deel uitmaakt van het christendom. Maar geloof kan ook gewoon het geloven zelf betekenen.

Het is niet duidelijk hoe Paulus het hier bedoelt. Als hij het geloven zelf bedoelt, zegt hij dat wij één geloof hebben. Dan zou hij waarschijnlijk zeggen dat wij allemaal op dezelfde manier behouden worden, namelijk door geloof. Maar volgens mij bedoelt hij waarschijnlijk dat wij dezelfde fundamentele leerstellingen hebben, dezelfde fundamentele geloofsbelijdenis. Wij geloven allemaal de fundamentele christelijke waarheid, het geloof.

19

Eén doop in Christus, geen partijvorming

En wij hebben één doop. Wat hij daarmee bedoelt, is dat wij allemaal in Christus gedoopt zijn. Wij zijn niet gedoopt, sommigen in de naam van Paulus en sommigen in de naam van Apollos en sommigen in de naam van Kefas. Daar wees Paulus de Korinthiërs op, die ook verdeeld waren. Ook daar deed hij een beroep op hen om één te zijn, omdat hij bezorgd was over de verdeeldheid waarover hij gehoord had.

In 1 Korinthe 1:11 zei hij:

> Want mij is over u bekendgemaakt, mijn broeders, door de huisgenoten van Chloë, dat er ruzies onder u zijn. Ik bedoel dit, dat ieder van u zegt: Ik ben van Paulus, ík van Apollos, ík van Kefas, en ík van Christus. Is Christus verdeeld? Is Paulus soms voor u gekruisigd? Of bent u in de naam van Paulus gedoopt? Ik dank God dat ik niemand van u gedoopt heb dan Crispus en Gajus, zodat niemand kan zeggen dat ik in mijn naam gedoopt heb.
>
> 1 KORINTHE 1:11-15

Als mensen verdeeld beginnen te raken en zeggen:

Nou, ik hoor bij Paulus, of:

Ik hoor bij Kefas, of:

Ik hoor bij Apollos, dan zegt Paulus: ‘Daarmee suggereren jullie dus dat jullie gedoopt zijn in de naam van Paulus, of gedoopt in de naam van Kefas, of gedoopt in de naam van Apollos.’ Dat is belachelijk. Dat zijn jullie niet. Jullie zijn allemaal op dezelfde manier gedoopt. Jullie zijn allemaal gedoopt in de Naam van Jezus Christus. Jullie hebben allemaal dezelfde doop, en dat is een argument voor eenheid.

20

Doop en concurrentie tussen gemeenten

Ik heb jullie misschien al eens verteld dat ik behoorlijk naïef was toen ik met deze school begon. Het was niet echt de eerste keer dat ik leiding gaf aan een organisatie naast de gemeenten, maar het was wel de eerste keer dat ik leiding gaf aan zo'n organisatie die contact probeerde te onderhouden met de gemeenten in de stad.

Toen we daar voor het eerst kwamen en onze school opzetten, riepen we alle voorgangers bij elkaar. Ik wilde ons aan hen voorstellen. Ik maakte hun duidelijk: ‘We zijn niet van plan hier een gemeente te beginnen. We gaan niet met jullie concurreren om leden. We gaan alleen een school beginnen. We zullen op vrijdagavond een bijeenkomst hebben, maar er zullen geen collectes worden gehouden. Er zal geen lidmaatschap zijn. Het zal geen gemeente worden genoemd. De mensen die er komen, zullen op geen enkele manier worden weggetrokken van jullie zondagse bijeenkomsten of van hun lidmaatschap van jullie gemeente, enzovoort.’ Dus ik maakte heel duidelijk dat we niet van plan waren een gemeente te zijn of mensen af te leiden van wat zij deden.

In de loop van de jaren brachten we daadwerkelijk heel wat mensen tot bekering die bij geen van de gemeenten in de stad hoorden. Ze kwamen tot bekering, en we moedigden hen altijd aan om ergens naar een gemeente te gaan. Ze kwamen in verschillende gemeenten terecht.

Op een keer doopten we een aantal mensen in het meer op ons terrein. Er stonden veel mensen in de zandduinen toe te kijken. Nadat we de mensen hadden gedoopt die we zouden dopen, vroeg ik of iemand anders ook gedoopt wilde worden, zoals we

gewoonlijk deden. Nu we toch in het water stonden, konden we net zo goed alle anderen dopen die gedoopt wilden worden, voordat we eruit gingen en ons afdroogden.

Er was daar een vrouw die we tot de Heere hadden geleid. We hadden haar bij Jezus gebracht. Ze was een heidense vrouw in de stad die zich met new age bezighield, en wij hadden haar het Evangelie gebracht. We hadden haar naar een gemeente gestuurd, en ze was de bijeenkomsten van die gemeente in de stad gaan bezoeken, maar ze was niet gedoopt. Ze stond daar naar de doop te kijken. Ik zei tegen haar: 'Terry, zou je gedoopt willen worden? Je bent nog niet gedoopt, toch?'

Het was ongebruikelijk dat we iemand tot de Heere leidden en dat die persoon niet gedoopt was. Bijna altijd namen we hen mee en doopten we hen zodra we hen ertoe hadden gebracht Christus te belijden. Maar we hadden met haar gepraat, en ze was naar huis gegaan en had zich aan Christus toegewijd. Het was er alleen nooit van gekomen dat ze terugkwam om gedoopt te worden. Dus vroeg ik haar: 'Terry, zou je gedoopt willen worden?'

Ze zei: 'Nee, ik ga in mijn gemeente gedoopt worden.'

Ik zei: 'Oké, dat is prima', en zei er verder niets over.

Maanden later kwam ik erachter dat haar voorganger zich eraan had gestoord dat ik had gevraagd of ze door ons gedoopt wilde worden. Hij zei: 'Ik dacht dat je had gezegd dat jullie geen gemeente waren. Ik dacht dat je had gezegd dat jullie niet met de gemeenten zouden concurreren. In onze gemeente dopen we graag onze eigen mensen. Het is gewoon een soort familiegebeuren. Alle mensen in onze gemeente zijn graag betrokken bij de doop van onze leden, enzovoort.'

Ik zei: 'Nou, ik had geen idee dat ik met je concurreerde.' Ik wist niet dat voorgangers zo dachten. Daar ben ik achter gekomen, maar toen wist ik dat niet. Ik dacht altijd dat mensen in Christus gedoopt worden. Ze worden niet in deze gemeente gedoopt, of in die gemeente, of in een andere gemeente. Ze worden in Jezus Christus gedoopt. Dat is wat de Bijbel leert, en ik geloof dat dat waar is.

Daarom kwam het nooit bij me op dat het voor mij of iemand anders iets zou moeten uitmaken wie iemand doopte. Als ik een gemeente had en iemand een van mijn leden doopte, kan ik me niet voorstellen dat ik daar boos over zou worden. Want ze worden niet in mijn gemeente gedoopt. Ze worden in Jezus gedoopt. Sommigen begrijpen dit niet goed. Je wordt niet in de baptistengemeente gedoopt of in de Foursquare-gemeente. Je wordt in Christus gedoopt. Er is één doop.

Je gaat niet naar een doop in een baptistengemeente waar je hen hoort zeggen: 'We dopen je in de naam van het baptistische kerkgenootschap', en vervolgens naar een Assemblies of God-gemeente waar je hen hoort zeggen: 'We dopen je in de naam van de Assemblies of God.' Dat zou hetzelfde zijn als dopen in de naam van Paulus, of in de naam van Apollos, of in de naam van Kefas. Paulus zegt:

> één Heere, één geloof, één doop,
>
> EFEZE 4:5

Hier heeft hij het natuurlijk over de doop in water.

21

Waterdoop en de doop in de Heilige Geest

We moeten echter niet denken dat we op grond van deze uitspraak andere dopen naast de doop in water kunnen uitsluiten. Sommigen doen erg hun best om de opvatting van de pinksterbeweging te weerleggen dat de doop in de Heilige Geest een tweede genadewerk is, of een verschijnsel dat losstaat van de bekering. Charismatici en mensen uit de pinksterbeweging geloven over het algemeen dat de doop in de Heilige Geest een bijkomend verschijnsel is, een bijkomende ervaring, naast de bekering. Je wordt in water gedoopt wanneer je tot bekering komt, maar later word je misschien in de Heilige Geest gedoopt.

Er zijn er velen die dit niet geloven, en zij vinden dat er maar één moment is waarop alles gebeurt. Je komt tot behoud en je wordt in de Heilige Geest gedoopt, allemaal tegelijk. Om dit punt te bewijzen, beroepen ze zich soms op Paulus hier, die zegt:

‘Er is één doop.’ Als de waterdoop een doop is, dan is er geen andere doop, want er is maar één doop, zeggen ze. Daarom is er geen aanvullende doop in de Heilige Geest. Maar daarmee vatten ze Paulus anders op dan hij begrepen wil worden, want Paulus geloofde zelf dat mensen na hun bekering in de Heilige Geest werden gedoopt. We zien dat Paulus op die manier werkte. Sterker nog, hij is zelf op verschillende momenten tot bekering gekomen en in de Heilige Geest gedoopt. Maar wat hij hier zegt, is niet dat er maar één doop is die je mag ontvangen. Dus dat je de waterdoop ontvangt, maar daarnaast niet ook de doop in de Heilige Geest mag ontvangen, of een andere doop. Er zijn veel dopen. Er is een doop in lijden, er is een doop in vuur, en er zijn verschillende dingen die in de Bijbel een doop worden genoemd. Maar wat Paulus zegt, is dat ze wat de waterdoop betreft, een ervaring die alle christenen delen, allemaal dezelfde doop hebben ontvangen. Die is in Christus, niet in bepaalde leiders en denominaties.

22

Eén Vader en verschillende gaven

En er is:

één God die de Vader van iedereen is.

En als Hij de Vader van allen is, dan behoren we natuurlijk allemaal tot dezelfde familie. En dat is wat hij zegt:

> één lichaam en één Geest, zoals u ook geroepen bent tot één hoop van uw roeping, één Heere, één geloof, één doop, één God en Vader van allen, Die boven allen en door allen en in u allen is.
>
> EFEZE 4:4-6

Maar vers 7:

> Maar aan ieder van ons is de genade gegeven naar de maat van de gave van Christus.
>
> EFEZE 4:7

Wat hij daar zegt, is dat we, ook al hebben we al deze dingen gemeen, wel van elkaar verschillen wat onze gaven betreft. Verscheidenheid is niet hetzelfde als verdeeldheid. Het is heel belangrijk om te weten dat verscheidenheid geen verdeeldheid is. En de keerzijde daarvan is natuurlijk dat eenheid geen eenvormigheid betekent. We kunnen eenheid hebben zonder eenvormigheid. We kunnen verschillende gaven hebben en toch één lichaam zijn. De leden van je lichaam verschillen elk van de andere leden van datzelfde lichaam, maar ze maken deel uit van hetzelfde lichaam, en daar gaat het om.

Dus:

ieder van ons krijgt genade naar de maat van wat Christus geeft.

Iedereen heeft een andere gave, een andere genade ontvangen. Daarom zegt hij:

> Daarom zegt Hij: Toen Hij opvoer in de hoogte, nam Hij de gevangenis gevangen en gaf Hij gaven aan de mensen.
>
> EFEZE 4:8

23

Christus geeft gaven als Overwinnaar

Dit is een citaat uit Psalm 68, en het is een merkwaardig citaat. In zekere zin zouden we het een onjuist citaat kunnen noemen, hoewel Paulus zeker wist hoe hij het correct moest citeren. Hij kende de Schriften goed genoeg, maar het is geen exact citaat, zouden we denk ik moeten zeggen.

In Psalm 68, vers 18 — vers 19 in de HSV — waar het erover gaat dat God Zijn vijanden heeft overwonnen, staat:

> U bent opgevaren naar omhoog, U hebt gevangenen weggevoerd.
>
> PSALMEN 68:19

Vervolgens staat er:

U hebt geschenken ontvangen van mensen, zelfs van mensen die tegen U in opstand kwamen, zodat God de Heer daar kon wonen.

Wanneer er staat: ‘U hebt geschenken ontvangen van mensen, zelfs van mensen die tegen U in opstand kwamen’, betekent dat blijkbaar dat God, als de grote Overwinnaar, zelfs degenen heeft overwonnen die tegen Hem in opstand kwamen, en geschenken heeft ontvangen. Dat wil zeggen, ze betalen Hem schatting. Een koning die andere koningen overwon, ontving daarna voortdurend schatting van hen. En zo wordt God hier beschreven in Zijn overwinning op Zijn vijanden: Hij is boven Zijn vijanden opgestegen, heeft hen overwonnen en gevangengenomen en heeft schatting van hen ontvangen. Hij heeft geschenken onder de mensen ontvangen, zelfs onder die opstandelingen die zich tegen Hem hadden gekeerd.

Het verschil is nu dat Paulus het ongeveer hetzelfde citeert. Allereerst verandert Paulus het Engelse ‘you’ in ‘He’, dus we kunnen zien dat Paulus niet exact citeert. Want er staat:

U bent naar boven gegaan. U hebt gevangenen meegevoerd.

Paulus citeert het als:

> Daarom zegt Hij: Toen Hij opvoer in de hoogte, nam Hij de gevangenis gevangen en gaf Hij gaven aan de mensen.
>
> EFEZE 4:8

En waar de psalm volgens de Engelse vertaling van de spreker zegt:

> U hebt geschenken ontvangen onder de mensen.
>
> PSALMEN 68:19

citeert Paulus het als:

Hij gaf geschenken aan mensen.

Het is duidelijk dat Paulus in grote lijnen de vorm van die psalm volgt, Psalm 68:18. Maar het is ook duidelijk dat hij die niet exact citeert. Sommige geleerden denken dat hij misschien een lied uit de vroege gemeente citeert dat op die psalm was gebaseerd. Of misschien formuleert hij het zelf als een parafrase van die psalm. Hij citeert de psalm in elk geval niet exact. Maar waar het om gaat, is dat toen God in de psalm Zijn vijanden overwon, Zijn vijanden zich aan Hem overgaven. Hij nam hen gevangen en Hij ontving geschenken van hen, die een teken waren dat ze overwonnen waren. Wat Paulus nu duidelijk maakt, is dat Hij niet alleen geschenken van mensen heeft ontvangen, maar dat Jezus ook gaven aan mensen heeft teruggegeven. Hij heeft gaven aan de gemeente gegeven. Hij is opgevaren naar de hemel.

24

Christus' gevangenen en mensen als gaven

Bij deze uitspraak is niet precies duidelijk hoe die bedoeld is:

‘Hij voerde gevangenen mee.’ Het zou kunnen betekenen dat Hij de legermachten van de hel die Hij overwonnen heeft, de demonische machten, de overheden en machten die Hij ontwapend heeft, als het ware als gevangenen in Zijn triomftocht mee terug naar de hemel heeft genomen. In Kolossenzen 2:15 lezen we:

> Hij heeft de overheden en de machten ontwapend, die openlijk te schande gemaakt en daardoor over hen getriomfeerd.
>
> KOLOSSENZEN 2:15

Het is ook mogelijk dat wij Zijn gevangenen zijn, dat wij degenen zijn in wie Hij triomfeert. Paulus zelf zou een voorbeeld zijn van iemand die vroeger een vijand van God was, maar die overwonnen is en nu Zijn gevangene is. De gevangene van de Heere, zoals hij zichzelf noemt in hoofdstuk 4, vers 1, en in hoofdstuk 3, vers 1. Als hij zichzelf de gevangene van de Heere noemt, kan hij zichzelf heel goed beschouwen als een van deze gevangenen die Christus heeft meegenomen. En Paulus is in feite een van die gaven die Christus aan de mensen gegeven heeft. Want de gaven waarnaar hij hier verwijst, zijn niet wat wij gewoonlijk onder de gaven van de Geest verstaan. Paulus

spreekt elders over de gaven van de Geest, in Romeinen 12 en in 1 Korinthe 12. Daar noemt hij bepaalde vermogens als gaven: het vermogen om te profeteren, of om te genezen, wonderen te doen, geesten te onderscheiden, te onderwijzen, leiding te geven, te dienen of te geven. Dat zijn gaven die Paulus op die twee plaatsen noemt, in Romeinen 12 en 1 Korinthe 12. Maar hier, wanneer hij over gaven spreekt, gaat hij een ander soort gaven noemen. We zien ze pas in vers 11 opgesomd, omdat er in de verzen 9 en 10 een tussenzin staat waar we eerst doorheen moeten. Maar wanneer hij de gaven begint op te sommen die hij in gedachten heeft, zijn dat apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars.

Apostelen zijn geen vermogen. Apostelen zijn mensen. Profeten zijn geen vermogen; het zijn mensen. Herders, leraars en evangelisten zijn geen vermogen; het zijn mensen die een vermogen hebben. Maar hij spreekt bij de gaven niet over de vermogens, maar over de mensen die ze hebben. De gaven die Christus als gevolg van Zijn hemelvaart aan de gemeente gegeven heeft, zijn mensen, begaafde mensen, en onder hen apostelen. Paulus is een van hen, en we zullen meer over deze begaafde mensen zeggen bij vers 11, wanneer we daaraan toe zijn. Maar ik wil eerst over de verzen 9 en 10 spreken.

25

De volgorde van neerdalen en opvaren

Hij zegt:

En dan dat stukje: ‘Hij is naar boven gegaan.’ Hij zinspeelt op wat hij zojuist in vers 8 gezegd heeft, dat Christus naar omhoog is opgevaren. Hij zegt:

> Wat betekent dit ‘toen Hij opvoer’ anders dan dat Hij ook eerst neergedaald is in de diepten, namelijk de aarde? Degene Die neergedaald is, is ook Degene Die opgevaren is ver boven alle hemelen om alle dingen te vervullen.
>
> EFEZE 4:9-10

Wat betekent het dat Jezus is neergedaald naar de lagere delen van de aarde? Ik moet je allereerst op iets wijzen in vers 9, waar staat:

‘maar dat Hij eerst ook naar beneden is gegaan’. Zie je in de Engelse tekst het woord ‘first’, ‘eerst’, vóór het woord ‘descended’, ‘neergedaald’? Dat woord ‘first’ staat niet in de oudere handschriften, zodat sommigen het zo zouden lezen:

Wat betekent ‘Hij is naar boven gegaan’ anders dan dat Hij ook naar beneden is gegaan?

Als het woord ‘eerst’ er niet staat, kan het zijn dat het neerdalen waarnaar verwezen wordt, na de hemelvaart plaatsvond, dat het daarna gebeurde, met Pinksteren. Hij spreekt over gaven, en toen werden de gaven gegeven, met Pinksteren. Het is mogelijk dat hij zegt dat Jezus, Degene Die is opgevaren, na Zijn hemelvaart ook weer is neergedaald. In de Persoon van de Heilige Geest kwam Hij met Pinksteren naar beneden en gaf Hij gaven aan de mensen. Dat is één manier om het te begrijpen, hoewel uitleggers er de voorkeur aan lijken te geven het woord ‘eerst’ erbij te nemen: voordat Hij opvoer, was Hij eerst neergedaald. De betekenis zou dus heel anders kunnen zijn, afhankelijk van de vraag of het woord ‘eerst’ daar wel of niet staat. Sommige handschriften hebben het; andere niet.

Laten we ervan uitgaan dat dat woord daar thuishoort. Jezus is opgevaren. Paulus zegt dat je moet beseffen dat Jezus, om te kunnen opvaren, eerst naar beneden moet komen. Want als Hij niet naar beneden was gekomen, zou er voor Hem geen plaats zijn om naartoe op te varen. Voordat Hij naar de aarde kwam, vóór Zijn neerdalen, was Hij zo hoog als maar mogelijk is. Vanuit de plaats waar Hij oorspronkelijk was, zou er geen plaats zijn om naartoe op te varen. Om dus zelfs maar over Zijn opvaren te kunnen spreken, moeten we veronderstellen dat Hij eerst naar beneden kwam, zodat Hij een plaats zou hebben vanwaar Hij kon opvaren.

26

Christus' neerdalen: Hades of vernedering

De vraag die zich aandient, is wat er bedoeld wordt met:

‘naar de diepste delen van de aarde’. Hij daalde neer:

‘naar de diepste delen van de aarde’. Velen zouden dit in verband brengen met enkele verzen in 1 Petrus, vooral 1 Petrus 3:19. Daar wordt gesproken over Jezus Die, door de Geest:

> door Wie Hij ook, toen Hij heenging, aan de geesten in de gevangenis gepredikt heeft,
>
> 1 PETRUS 3:19

De betekenis van die verzen in Petrus is heel, heel moeilijk te doorgronden. Het is heel moeilijk om te weten wat hij in die passage bedoelt. Maar er bestaat de opvatting dat Jezus, toen Hij stierf, naar Hades afdaalde en predikte tot de zielen daar beneden in Hades.

Er bestaan verschillende versies van deze theorie. De Bijbel zegt niet dat het zo is, tenzij dat in deze moeilijk te begrijpen verzen staat. Laat ik het zo zeggen: er zijn twee of drie verzen die ons misschien in de richting van deze opvatting zouden kunnen brengen. Maar elk van die verzen kan, afzonderlijk genomen, ook anders worden begrepen. Er is dus geen duidelijke leer over deze kwestie van Jezus Die naar beneden ging en tot de zielen in Hades predikte. Het is mogelijk dat 1 Petrus 3:19 dat zegt, maar het kan ook iets anders zeggen. Het is ook mogelijk dat hier iets dergelijks wordt gezegd, dat Jezus naar Hades afdaalde. Maar dat is niet de enige mogelijke manier om dit te begrijpen.

De lagere delen van de aarde zouden eenvoudig kunnen betekenen dat Hij uit de hemel neerdaalde tot de laagste niveaus van het aardse leven.

De spreker bespreekt de Engelse formulering ‘the lower parts of the earth’, letterlijk ‘de lagere delen van de aarde’. De HSV geeft dit weer als ‘de diepten, namelijk de aarde’. Zijn uitleg over lage maatschappelijke posities sluit aan bij de Engelse formulering.

Hij bekleedde de hoogste positie in de hemel, onder Zijn Vader natuurlijk, in de gestalte van God. Maar Hij daalde neer. Hij kwam niet alleen naar de aarde; Hij kwam naar de laagste positie op aarde. Hij nam de gestalte van een dienaar aan, zelfs die van een veroordeelde misdadiger, gekruisigd. Zo diep daalde Hij af, dieper dan veel

mensen op aarde ooit komen. Hij kwam niet alleen naar de aarde; Hij kwam naar de laagste positie op aarde. Hij werd arm geboren, werd op een onbekende plaats geboren, leefde het grootste deel van Zijn leven in de verborgenheid en was een dienaar van allen. Dat is een lage positie die Hij innam. Hetzelfde zei Paulus in Filippenzen:

> maar Zichzelf ontledigd heeft door de gestalte van een slaaf aan te nemen en aan de mensen gelijk te worden. En in gedaante als een mens bevonden, heeft Hij Zichzelf vernederd en is gehoorzaam geworden, tot de dood, ja, tot de kruisdood. Daarom heeft God Hem ook bovenmate verhoogd en heeft Hem een Naam geschonken boven alle naam,
>
> FILIPPENZEN 2:7-9

Dat zou Paulus hier kunnen zeggen: omdat Jezus tot zo'n lage positie is neergedaald, is Hij nu tot de hoogste positie opgevaren. En omdat Hij op het laagste en op het hoogste punt is geweest, is Hij ook overal daartussenin geweest. Daarom is er geen plaats waar Hij niet is geweest. Zo vervult Hij alle dingen; Hij vervult alle posities.

Als je een ervaring hebt waarin je als het ware op een bergtop staat, is Hij daar. Als je je diep in een laag dal voelt, midden in een beproeving, is Hij daar ook. Hij is op het hoogste punt geweest, hoger dan jij ooit zult komen, en op het laagste punt, lager dan jij ooit zult komen, en overal daartussenin. Dat zou zijn bedoeling kunnen zijn. Het hoeft niets met Hades te maken te hebben. Er is geen reden om aan te nemen dat Hades als de lagere delen van de aarde zou worden beschouwd, al zou dat kunnen.

27

Christus woont door de Geest in nederigen

Als we van de andere veronderstelling uitgaan, dat het woord ‘eerst’ oorspronkelijk niet in vers 9 stond, dan zou de uitspraak in die tekstvariant:

> Wat betekent dit ‘toen Hij opvoer’ anders dan dat Hij ook neergedaald is in de lagere delen van de aarde?
>
> EFEZE 4:9, TEKSTVARIANT ZONDER ‘EERST’

betekenen dat Jezus, nadat Hij was opgevaren, ook neerdaalde. Hij kwam neer tot de geringen. Met de lagere delen van de aarde zouden wij bedoeld kunnen worden.

> Let namelijk op uw roeping, broeders: er zijn onder u niet veel wijzen naar het vlees, niet veel machtigen, niet veel aanzienlijken.
>
> 1 KORINTHE 1:26

Christenen behoren grotendeels tot de lagere klassen; in de eerste eeuw was dat doorgaans zo. En vervolgens daalde Hij neer in de gedaante van de Geest om in de geringen te wonen.

Denk eraan hoe God in Jesaja 66:1 en 2 zegt:

> Zo zegt de HEERE: De hemel is Mijn troon en de aarde de voetbank van Mijn voeten. Waar zou dan het huis zijn dat u voor Mij zou willen bouwen en waar de plaats van Mijn rust?
>
> JESAJA 66:1

Hij zegt:

Ik heb oog voor wie zachtaardig is, wie vanbinnen gebroken is, wie beeft bij Mijn woorden.

Kijk eens naar Jesaja hoofdstuk 57, vers 15. Jesaja 57, vers 15:

> Want zo zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoge hemel en in het heilige, en bij de verbrijzelde en nederige van geest, om levend te maken de geest van de nederigen, en om levend te maken het hart van de verbrijzelden.
>
> JESAJA 57:15

God woont in de hoge en heilige plaats, maar Hij woont ook bij de geringe, degene die een verbrijzelde en nederige geest heeft. Hij vervult alle dingen. Hij voer op naar de hoogte, maar Hij daalde af naar de laagte om in de nederigen, de geringen te wonen. Hij kwam neer naar de lagere delen van de aardse samenleving om daarin te wonen en alle dingen te vervullen.

Ik weet niet welke uitleg hier bedoeld is, maar wanneer in vers 10 staat:

> Degene Die neergedaald is, is ook Degene Die opgevaren is ver boven alle hemelen om alle dingen te vervullen.
>
> EFEZE 4:10

dan kan dat vergelijkbaar zijn met vers 6, waar staat dat God ons allen vervult.

Hij is in ons allemaal en werkt door ons allemaal heen.

Het zou dus om mensen kunnen gaan. Het zou kunnen gaan over het vervullen van geringe mensen. Er is eigenlijk geen manier om dit vast te stellen zonder te weten wat de oorspronkelijke lezing van vers 9 is, of het woord ‘eerst’ daar wel of niet thuishoort. Sommige handschriften hebben het; andere niet. Of het woord ‘eerst’ erin staat, vertelt ons of het bij dit neerdalen gaat om Zijn neerdalen bij de menswording, of om Zijn neerdalen met Pinksteren.

28

Leiders als gaven voor de opbouw van de gemeente

Het is voor ons niet zo belangrijk om deze vraag te beantwoorden, want dit is een tussenzin, een terzijde van Paulus. Zijn eigenlijke betoog gaat verder in vers 11. Nadat hij in vers 8 heeft gezegd:

> Daarom zegt Hij: Toen Hij opvoer in de hoogte, nam Hij de gevangenis gevangen en gaf Hij gaven aan de mensen.
>
> EFEZE 4:8

vertelt hij ons nu, in vers 11, wat enkele van die gaven waren die Hij gaf.

> En Hij heeft sommigen gegeven als apostelen, anderen als profeten, weer anderen als evangelisten en nog weer anderen als herders en leraars, om de heiligen toe te rusten, tot het werk van dienstbetoon, tot opbouw van het lichaam van Christus, totdat wij allen komen tot de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God, tot een volwassen man, tot de maat van de grootte van de volheid van Christus, opdat wij geen jonge kinderen meer zouden zijn, heen en weer geslingerd door de golven en meegesleurd door elke wind van leer, door het bedrog van de mensen om op listige wijze tot dwaling te verleiden, maar dat wij, door ons in liefde aan de waarheid te houden, in alles toe zouden groeien naar Hem Die het Hoofd is, namelijk Christus. Van Hem uit wordt het hele lichaam samengevoegd en bijeengehouden door elke band die ondersteuning geeft, overeenkomstig de mate waarin ieder deel werkzaam is. Zo verkrijgt het lichaam zijn groei, tot opbouw van zichzelf in de liefde.
>
> EFEZE 4:11-16

Dit is een lange gedachtegang. Ik weet niet of er ergens in al die verzen een punt stond. Ik heb er geen opgemerkt, maar ook als er punten stonden, blijft het één gedachte. Volgens mij is het gewoon één lange zin. De zin begint met de gaven die God aan de gemeente gaf, en ook hier heeft hij het niet over bekwaamheden. Hij heeft het over ambten. Hij heeft het over leiders. Hij heeft het over de mensen die het lichaam als geheel dienen.

Dit is geen uitputtende lijst van gaven. Het zijn maar enkele voorbeelden. Hij noemt bijvoorbeeld niet eens diakenen. Misschien noemt hij ook sommige andere categorieën niet die je zou kunnen noemen. Maar hij noemt apostelen en profeten,

evangelisten en herders en leraars.

Deze vijf worden tegenwoordig door bepaalde mensen vaak de vijfvoudige bediening genoemd. En ze doen alsof God op de een of andere manier vijf ambtsdragers of vijf ambten heeft die samen de leiding van de gemeente vormen. Maar Paulus zegt ons niet dat dit alle ambtsdragers zijn die hij zou kunnen noemen. Hij noemt er hier maar vijf, net zoals hij in 1 Korinthe 12 maar negen gaven noemt. Maar in Romeinen 12 noemt hij er nog zes.

Geen van de lijsten van gaven is volledig, en we hoeven niet aan te nemen dat vijf het totale aantal gemeenteleiders is dat Paulus zou kunnen noemen. Hij wil gewoon iets duidelijk maken. Wat hij duidelijk wil maken, is dat God leiders aan de gemeente heeft gegeven. Bijvoorbeeld apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars. Die zijn er om de gemeente op te bouwen.

Paulus gebruikt in dit gedeelte twee beelden. Het ene is natuurlijk het beeld van de gemeente als een lichaam, en het andere is het beeld van de gemeente als een gebouw dat wordt opgebouwd, dat wordt samengevoegd, dat wordt gebouwd. Dat is wat het Engelse woord ‘edified’ betekent. Het woord ‘edified’ betekent ‘opgebouwd’. Het Engelse woord ‘edifice’ betekent een gebouw, en dat heeft duidelijk dezelfde stam als het werkwoord ‘edify’.

29

Apostelen en profeten als fundament

De apostelen en profeten zijn personen over wie we lezen, vooral de apostelen, over wie we heel veel lezen in het Nieuwe Testament. Over profeten lezen we vaker in het Oude. We lazen eerder in hoofdstuk 2, vers 20:

> gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten,
> waarvan Jezus Christus Zelf de hoeksteen is,
>
> EFEZE 2:20

Hij zei ook in hoofdstuk 3, vers 5, dat er een geheimenis was:

> waaraan u, als u dit leest, mijn inzicht kunt bemerken in het geheimenis van Christus), dat in andere tijden niet bekendgemaakt is aan de mensenkinderen, zoals het nu geopenbaard is aan Zijn heilige apostelen en profeten door de Geest,
>
> EFEZE 3:4-5

Let erop dat apostelen en profeten hier in Paulus' gedachtegang nauw met elkaar verbonden zijn. De apostelen en profeten zijn degenen aan wie het geheimenis nu duidelijk is gemaakt. De apostelen en profeten zijn degenen die het fundament zijn, of in elk geval het fundament voor de gemeente hebben gelegd.

In 1 Korinthe hoofdstuk 12 worden apostelen en profeten ook met elkaar verbonden. En ze staan als het ware bovenaan de lijst van ambtsdragers in de gemeente. In 1 Korinthe 12, vers 28:

> God nu heeft sommigen in de gemeente een plaats gegeven: ten eerste apostelen, ten tweede profeten.
>
> 1 KORINTHE 12:28

Let op, hij zegt:

> ten derde leraars, vervolgens krachten, daarna genadegaven van genezingen, vormen van hulpverlening, bestuurlijke gaven, allerlei talen. Zijn zij soms allen apostelen? Zijn zij soms allen profeten? Zijn zij soms allen leraars? Zijn zij soms allen krachten? Hebben zij soms allen genadegaven van genezingen? Spreken zij soms allen in talen? Zijn zij soms allen uitleggers?
>
> 1 KORINTHE 12:28-30

Let erop dat van apostelen en profeten wordt gezegd dat ze de eersten en tweeden in de gemeente zijn, en leraars de derden. Wanneer Paulus deze zogenaamde vijfvoudige bediening in Efeze opsomt, zet hij de leraars bijna onderaan de vijf. Hij zet leraars niet op de derde plaats. Hij zet evangelisten op de derde plaats. Dat geeft ons reden om te geloven dat geen van beide lijsten volledig is. Paulus zegt in 1 Korinthe 12 uitdrukkelijk:

> ten derde leraars
>
> 1 KORINTHE 12:28

In Efeze geeft hij niet noodzakelijk een rangorde aan. Natuurlijk staan apostelen en profeten bovenaan, maar dan heb je andere mensen, onder wie evangelisten, herders, leraars en wie weet wie nog meer, misschien diakenen en anderen. Maar die worden niet noodzakelijk genoemd in de volgorde van hun belangrijkheid.

30

Het blijvende fundament en latere bedieningen

Wat we kunnen zeggen, is dat apostelen en profeten opvallen als een categorie op zichzelf. Als we zouden opperen dat apostelen en profeten ambtsdragers zijn die voornamelijk bij de eerste eeuw horen, en dat er vandaag misschien geen meer zijn, dan zouden sommigen zeggen: ‘Hoe kun je dat doen? Paulus noemde evangelisten, herders en leraars immers in één adem met hen. Hoe zou je dan kunnen beargumenteren dat er nog steeds evangelisten, herders en leraars zijn, wat we allemaal erkennen, maar dat er geen apostelen en profeten meer zijn?’

Eigenlijk heb ik dit argument lange tijd gebruikt toen ik betoogde dat er nog steeds apostelen en profeten waren. Maar doordat ik door de jaren heen heb nagedacht over hoe Paulus over apostelen en profeten spreekt, heb ik de indruk gekregen dat hij apostelen en profeten zag als mensen met een bijzonder soort gave, die er waren om het fundament van de gemeente te leggen. De gemeente is op dat fundament gebouwd. Zij waren degenen aan wie deze geheimenissen geopenbaard moesten worden. Dat is gebeurd, en ze zijn vastgelegd in de Schrift. Tenzij er nog meer Schrift geschreven

moet worden, hebben we misschien geen apostelen en profeten meer nodig. Kijk, het Oude Testament is grotendeels door profeten geschreven, en het Nieuwe Testament door apostelen. Daarom is het fundament van de apostelen en profeten daar voor ons bewaard gebleven.

Dit betekent niet noodzakelijk dat ik niet in de gave van profetie geloof. Ik geloof wel in de gave van profetie, maar ik geloof niet dat iedereen die de gave van profetie heeft een profeet is. Ik geloof niet dat iedereen die kan onderwijzen een leraar is. Ik geloof niet dat iedereen die gemeenten sticht een apostel is. Paulus zei:

> Zijn zij soms allen apostelen? Zijn zij soms allen profeten? Zijn zij soms allen leraars?
>
> 1 KORINTHE 12:29

Nee, dat zijn ze niet. Maar allen zouden kunnen profeteren en allen zouden kunnen onderwijzen, maar ze zijn niet allemaal profeten en ze zijn niet allemaal leraren. Er is een verschil tussen profeteren en een profeet zijn.

Ik weet niet of er in de Schrift enig bewijs is dat het ambt van profeet of het ambt van apostel nodig is, of na de dagen van de apostelen is blijven bestaan. Je vindt wel in de Didache, die zo rond de overgang van de eerste naar de tweede eeuw werd geschreven, een verwijzing naar profeten die langskomen en hoe gemeenten de profeten die langskomen moeten behandelen. Er waren dus aan het einde van de eerste eeuw nog mensen die als profeten werden beschouwd, maar je leest niet veel meer over hen als je wat verder in het tijdperk van de gemeente komt.

Er is enige reden om te geloven dat het nodig was dat dit ambt er was in een tijd waarin de gemeente gevestigd moest worden, en daar dient een fundament voor. Maar je hoeft het fundament niet telkens weer, en weer, en weer te leggen als het gebouw op het oorspronkelijke fundament staat en het fundament dat gelegd is een stevig fundament is.

Dus persoonlijk ben ik van mening dat apostelen en profeten een categorie op zichzelf vormen, anders dan evangelisten, herders en leraren. Er is door apostelen en profeten een fundament gelegd, en de evangelisten, herders en leraren bouwen op dat

fundament. De evangelisten voegen nieuwe stenen toe, nieuwe levende stenen, door mensen tot bekering te brengen. De herders en de leraren geven die stenen vorm. Ze maken hen tot discipelen en brengen hen samen. Maar ze doen dat allemaal op het fundament van de apostelen en profeten. Zo begrijp ik het. Ik weet dat de meeste charismatische christenen het op dat punt niet met me eens zouden zijn.

Er staat dat deze gaven met een bepaald doel gegeven zijn. Dit doel wordt over ongeveer vijf verzen verder uitgewerkt, de verzen 12 tot en met 16. Wanneer we terugkomen, zullen we zien wat het doel van deze bedieningen is.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Efeze 4:1
- Efeze 1:11
- Efeze 2:21-22
- Romeinen 12:1
- Johannes 8:32
- Efeze 3:1
- Efeze 4:17-18
- Efeze 1:17-18
- Psalmen 1:1
- Psalmen 1:2
- Micha 6:8
- 2 Korinthe 5:7
- 1 Johannes 2:6
- Handelingen 9:31
- 2 Johannes 4
- Lukas 1:6
- Kolossenzen 4:5
- Galaten 5:16
- Efeze 4:2
- Romeinen 12:2

- Romeinen 12:3
- Efeze 4:3
- Efeze 2:14
- Spreuken 20:11
- Mattheüs 10:34
- Romeinen 3:17
- Psalmen 133:1-3
- Spreuken 6:16-19
- Johannes 17:11
- Johannes 17:20-21
- Johannes 17:23
- Johannes 17:21-23
- 1 Korinthe 12:26
- 1 Korinthe 12:21
- Efeze 4:4-6
- 1 Korinthe 12:3
- Romeinen 14:2
- Romeinen 14:3
- Markus 7:18-19
- Romeinen 14:4
- 2 Timotheüs 4:7
- Judas 1:3
- 1 Korinthe 1:11-15
- Efeze 4:5
- Efeze 4:7
- Efeze 4:8
- Psalmen 68:19
- Kolossenzen 2:15
- Efeze 4:9-10
- 1 Petrus 3:19
- Filippenzen 2:7-9
- Efeze 4:9, tekstvariant zonder ‘eerst’
- 1 Korinthe 1:26
- Jesaja 66:1

- Jesaja 57:15
- Efeze 4:10
- Efeze 4:11-16
- Efeze 2:20
- Efeze 3:4-5
- 1 Korinthe 12:28
- 1 Korinthe 12:28-30
- 1 Korinthe 12:29

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.